

NOI CONTRIBUȚII LA CUNOAȘTEREA STAFILINIDELOR (COLEOPTERA: STAPHYLINIDAE) DIN REZERVAȚIA PEISAGISTICĂ CODRII TIGHECIULUI (REPUBLICA MOLDOVA)

NEW CONTRIBUTIONS TO THE KNOWLEDGE OF THE ROVE BEETLES (COLEOPTERA: STAPHYLINIDAE) FROM CODRII TIGHECI LANDSCAPE RESERVE (REPUBLIC OF MOLDAVIA)

MELANIA STAN, SVETLANA BACAL

Abstract

The rove beetle fauna of Codrii Tigheci Landscape Reserve has been studied during the summer (May-August) in the years 2003-2006, using pitfall traps. 11 species are new for the fauna of Republic of Moldova: *Aleochara lata* GRAVENHORST, 1802, *Ilyobates mech* (BAUDI DI SELVE, 1848), *Oxyopoda acuminata* (STEPHENS, 1832), *Zyras haworthi* (STEPHENS, 1832), *Mycetoporus nigricollis* STEPHENS, 1835, *Tachinus corticinus* GRAVENHORST, 1802, *Anotylus sculpturatus* (GRAVENHORST, 1806), *Rugilus subtilis* ERICHSON, 1840, *Platydracus fulvipes* (SCOPOLI, 1763), *Tasgius melanarius* (HEER, 1839), *Tasgius winkleri* (BERNHAEUER, 1906).

Key words: Staphylinidae, Codrii Tigheci Landscape Reserve, faunistic news.

Cuvinte cheie: Staphylinidae, Rezervația peisagistică Codrii Tigheciului, noutăți faunistice.

INTRODUCERE

În prezent, Rezervația peisagistică Codrii Tigheciului ocupă o suprafață de 2780 ha și reprezintă un masiv forestier amplasat pe culmea Podișului Tigheci. Vegetația silvică caracteristică pentru această zonă este alcătuită din comunități monodominante de gorun; gorun cu carpen, jugastru; gorun cu frasin, tei, arțar, carpen, ulm; comunități de gorun cu stejar; comunități de stejar pufos; de salcâm; de pin; gledicie cu frasin ș.a.

Cercetările au fost efectuate în 8 tipuri de pădure: 5 monodominante - de diferite specii, vârste, aflate la altitudini diferite și 3 păduri de amestec.

Din apropierea localității Hănăseni au fost cercetate 2 tipuri de pădure:

- pădure de stejar (*Quercus robur* L.), cu vârsta arborilor de 40 de ani, aflată la altitudinea de 120m.
- pădure de salcâm (*Robinia pseudacacia* L), cu vârsta arborilor de 10 de ani, aflată la altitudinea de 125m.

Din împrejurimile localității Cociulia au fost cercetate 4 tipuri de pădure:

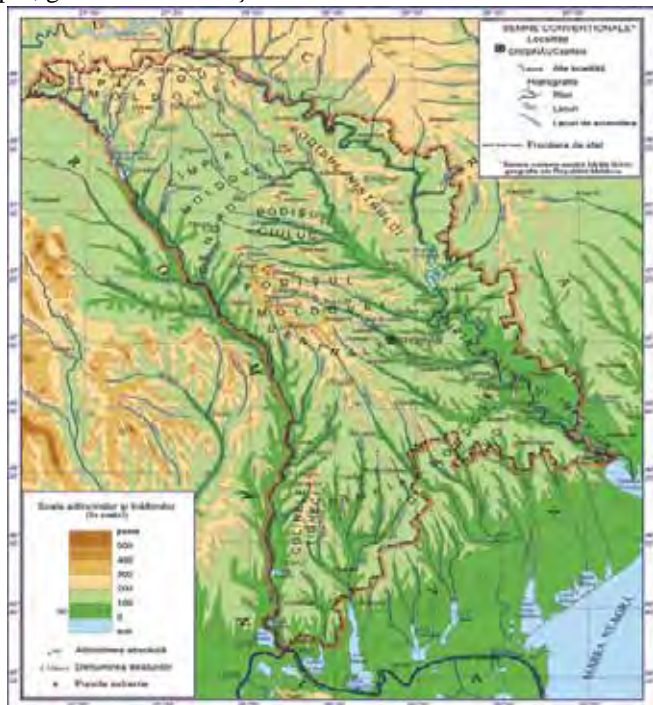
- pădure de stejar (*Quercus robur* L) cu gorun (*Quercus petraea* LIEBL), cu vârsta arborilor de 67 de ani, aflată la altitudinea de 170-200m.
- pădure de gledicie - cunoscută și sub numele de pădure de salcâm boieresc (*Gleditsia triacanthos* L.) în amestec cu frasin (*Fraxinus excelsior*), cu vârsta arborilor de 54 de ani, aflată la altitudinea de 191m.
- pădure de pin (*Pinus sylvestris* L), cu vârsta arborilor de 30 de ani, aflată la altitudinea de 194m.

- pădure de foioase amestec: ulm, frasin, arțar, jugastru, gorun, stejar ș.a. (*Ulmus carpinifolia* RUPP, *Fraxinus excelsior* L., *Acer platanoides* L, *Acer campestre* L, *Quercus petraea* LIEBL, *Quercus robur* L), cu vârsta arborilor în medie de 47 de ani, aflată la alt. de 158-196 m

În apropiere de localitatea Lărguța au fost cercetate 2 tipuri de pădure:

- pădure de salcâm (*Robinia pseudacacia* L), cu vârsta arborilor de 17 ani, aflată la altitudinea de 260-301m.
- pădure de gorun (*Quercus petraea* Liebl), cu vârsta arborilor de 80 de ani, aflată la altitudinea de 277 m (POSTOLACHE GH., 1995).

Stafilinidele au o diversitate specifică mare și în același timp un rol important în structura și funcționarea ecosistemelor terestre și de ecoton. Multe specii trăiesc în litiera de pădure, fiind agile prădătoare hrănindu-se cu diferite nevertebrate: nematode, acarieni, colebole pentru speciile mai mici și larve și adulți de coleoptere, precum și alte insecte, dar și moluște pentru speciile de talie mai mare. Dimensiunile mici ale corpului, abdomenul flexibil sunt câteva dintre trăsăturile morfologice care le fac să fie mai competitive decât alte grupe de organisme.

Harta Republicii. Moldova (După: Constantinov T. et. al 2002)

MATERIAL ȘI METODĂ

Materialul entomologic al prezentei lucrări a fost colectat în perioada mai-august 2003-2006, din cele 8 tipuri de pădure din cadrul Rezervației peisagistice Codrii Tigheciului. Coleopterele au fost colectate prin metoda capcanelor de sol tip Barber, utilizându-se vase cu un volum de 700ml. În calitate de lichid fixator-conservant a servit soluția concentrată de clorură de sodiu (NaCl) și acid acetic (CH₃COOH) (ТИХОМИРОВА А. Л., 1975). Studiul faunei de stafilinide a avut ca scop completarea listei speciilor de coleoptere din zona rezervației peisagistice.

Identificarea speciilor s-a realizat pe baza caracterelor de morfologie externă și al studiul structurilor speciale – eedeag și spermateca (aceasta pentru reprezentanții subfamiliei Aleocharinae). Studiile taxonomice folosite în identificare au fost efectuate conform următoarelor determinatoare: (COIFFAIT H., 1974., LOHSE G. A., 1964, . LOHSE G. A., 1974, LOHSE G., A., WELCH R. C. 1997, КРЫЖАНОВСКИЙ А. Л., 1965).

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Au fost identificate 27 specii stafilinide ce aparțin la 18 genuri și 6 subfamilii (Tabelul 1). 11 specii sunt semnalate pentru prima dată în fauna Republicii Moldova: *Aleochara lata* GRAVENHORST, 1802, *Ilyobates mech* (BAUDI DI SELVE, 1848), *Oxyroda acuminata* (STEPHENS, 1832), *Zyras haworthi* (STEPHENS, 1832), *Mycetoporus nigricollis* STEPHENS, 1835, *Tachinus corticinus* GRAVENHORST, 1802, *Anotylus sculpturatus* (GRAVENHORST, 1806), *Rugilus subtilis* ERICHSON, 1840, *Platydracus fulvipes* (SCOPOLI, 1763), *Tasgius melanarius* (HEER, 1839), *Tasgius winkleri* (BERNHAEUER, 1906) (LEPȘI I., 1933, АДАШКЕВИЧ Б., 1972, АНДРЕЕВ А. et all., 2001, ВЕРЕЩАГИН Б. & ПЛУГАРЬ С. О., 1960, МЕДВЕДЕВ С. И. & ШАПИРО Д. С., 1957, МИЛЛЕР Е. & ЗУБОВСКИ Н., 1917, НЕКУЛИСЯНУ З., 1984., ОСТАФИЧУК В. Г., 1975, ТОПЧИЕВ А. Г., 1970).

Tabelul 1

Stafilinide (Coleoptera: Staphylinidae) colectate din Rezervația peisagistică Codrii Tigheciului (Republica Moldova) prin metoda capcanelor de sol.

Rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) collected from Codrii Tigheci Landscape Reserve (Republic of Moldavia) using pitfall traps.

Nr. crt.	Specia	Localitatea	Tipul de pădure	Data colectării	Nr. exp., sexul
Subfamilia Aleocharinae FLEMING, 1821					
1.	<i>Aleochara curtula</i> (GOEZE, 1777)	Cociulia	conifere	28-31 05 2006	1 ♂
		Cociulia	amestec	25 07-5 08 2005	2 ♂♂, 1 ♀
		Cociulia	amestec	23 06-3 07 2005	1 ♂
		Cociulia	amestec	25 07-5 08 2005	1 ♂
		Cociulia	amestec	13 – 23 06 2005	1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	23 06-3 07 2005	1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	3 07-14 07 2005	2 ♀♀
		Cociulia	stejar cu gorun	19-26 07 2004	1 ♂
		Cociulia	stejar cu gorun	28 05 2006	1 ♂, 1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	25 07-5 08 2005	1 ♂, 1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	13 – 23 06 2005	1 ♀
		Cociulia	glădiță cu frasin	13 – 23 06 2005	1 ♂
		Cociulia	glădiță cu frasin	19-26 07 2004	1 ♂, 1 ♀
		Lărguța	salcâm	25 07-5 08 2005	1 ♀
2.	<i>Aleochara lata</i> GRAVENHORST, 1802	Cociulia	gledicie cu frasin	19-26 07 2005	1 ♀
3.	<i>Drusilla canaliculata</i> (FABRICIUS, 1787)	Cociulia	stejar cu gorun	16-24 06 2004	1 ♂
		Cociulia	conifere	19-26 07 2004	2 ♂♂
		Lărguța	salcâm	19-26 07 2004	1 ♂
4.	<i>Ilyobates mech</i> (BAUDI DI SELVE, 1848)	Cociulia	stejar cu gorun	28-31 05 2006	1 ♂
5.	<i>Oxyroda acuminata</i> (STEPHENS, 1832)	Cociulia	conifere	28-31 05 2006	1 ♂
		Cociulia	conifere	28-31 05 2006	1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	28-31 05 2006	1 ♂, 1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	28-31 05 2006	1 ♂
		Cociulia	stejar cu gorun	28-31 05 2006	1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	28-31 05 2006	1 ♂

		Cociulia	stejar cu gorun	28-31 05 2006	4 ♂♂, 2 ♀♀
		Cociulia	stejar cu gorun	28-31 05 2006	2 ♂♂, 2 ♀♀
		Cociulia	stejar cu gorun	28-31 05 2006	1 ♂
		Cociulia	stejar cu gorun	28-31 05 2006	1 ♂, 1 ♀
6.	<i>Zyras collaris</i> (PAYKULL, 1800)	Cociulia	stejar cu gorun	28-31 05 2006	1 ex.
7.	<i>Zyras haworthi</i> (STEPHENS, 1832)	Lărguța	gorun	19-26 07 2004	1 ♀
8.	<i>Falagrioma thoracica</i> (STEPHENS, 1832)	Lărguța	gorun	19-26 07 2004	1 ex.
9.	<i>Atheta ssp.</i>	Lărguța	gorun	19-26 07 2004	1 ♀
Subfamilia Tachyporinae MACLEAY, 1825					
10.	<i>Mycetoporus nigricollis</i> STEPHENS, 1835	Cociulia	amestec	3-14 07 2005	1 ♂
11.	<i>Tachinus corticinus</i> GRAVENHORST, 1802	Cociulia	glădiță cu frasin	31 05-10 06 2006	1 ♂
Subfamilia Oxytelinae FLEMING, 1821					
12.	<i>Anotylus sculpturatus</i> (GRAVENHORST, 1806)	Cociulia	stejar cu gorun	31 05-10 06 2006	1 ♂, 3 ♀♀
		Cociulia	glădiță cu frasin	28-31 05 2006	1 ♂
Subfamilia Oxyporinae FLEMING, 1821					
13.	<i>Oxyporus rufus</i> (LINNAEUS, 1758)	Cociulia	stejar cu gorun	28 05 2006	2 ex.
Subfamilia Paederinae FLEMING, 1821					
14.	<i>Rugilus subtilis</i> ERICHSON, 1840	Cociulia	amestec	28-31 05 2006	1 ♂
		Cociulia	stejar cu gorun	28-31 05 2006	1 ♀
Subfamilia Staphylininae LATREILLE, 1802					
15.	<i>Gabrius femoralis</i> (HOCHHUTH, 1851)	Cociulia	glădiță cu frasin	28-31 05 2006	1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	16-24 06 2004	1 ♀
		Cociulia	conifere	2-13 06 2005	1 ex.
16.	<i>Ocypus nitens</i> (SCHRANK, 1781)	Cociulia	conifere	28-31 05 2006	1 ♂
		Cociulia	conifere	28-31 05 2006	1 ♂
		Cociulia	conifere	28-31 05 2006	1 ♂
		Cociulia	conifere	28-31 05 2006	2 ♂♂
		Cociulia	conifere	2-13 06 2005	1 ♂, 1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	16-24 06 2004	1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	16-24 06 2004	1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	19 07 2004	1 ♂
		Cociulia	stejar cu gorun	5-13 09 2004	1 ♂
		Cociulia	amestec	5-13 09 2004	1 ♂
		Cociulia	amestec	28-31 05 2006	1 ♂
		Cociulia	amestec	28-31 05 2006	2 ♂♂
		Cocilia	glădiță cu frasin	28-31 05 2006	1 ♂
		Cociulia	glădiță cu frasin	28-31 05 2006	1 ♀
		Cociulia	glădiță cu frasin	19-26 07 2004	1 ♂
17.	<i>Ontholestes haroldi</i> (EPPELSHEIM, 1884)	Cociulia	amestec	28-31 05 2006	1 ♂
		Cociulia	amestec	13-13 06 2005	1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	25 07-5 08 2005	1 ♂
		Hănăseni	stejar	25-27 07 2004	1 ♀
18.	<i>Ontholestes murinus</i> (LINNAEUS, 1758)	Cociulia	conifere	25 07-5 08 2005	1 ♀
19.	<i>Ontholestes tesselatus</i> (GEOFFROY, 1785)	Cociulia	amestec	16-24 06 2004	1 ♀
20.	<i>Philonthus addendus</i> SHARP, 1867	Cociulia	amestec	25 07-5 08 2005	1 ♀
21.	<i>Philonthus laminatus</i> (CREUTZER, 1799)	Lărguța	gorun	14-25 07 2005	1 ♀
		Cociulia	conifere	2-13 06 2005	1 ♀

		Cociulia	glădiță cu frasin	19-26 07 2004	1 ♀
22.	<i>Philonthus tenuicornis</i> (MULSANT & REY, 1853)	Lărguța	salcâm	25 07-5 08 2005	1 ♂
		Lărguța	gorun	14-25 07 2005	1 ♂
		Cociulia	stejar cu gorun	3-14 07 2005	1 ♀
		Cociulia	stejar cu gorun	25 07-5 08 2005	1 ♀
		Cociulia	amestec	14-25 07 2005	1 ♂
23.	<i>Philonthus succicola</i> THOMSON, 1860	Cociulia	amestec	13-23 06 2005	1 ♂, 1 ♀
		Cociulia	amestec	25 07-5 08 2005	1 ♂
		Cociulia	amestec	23 06-3 07 2005	1 ♀
		Cociulia	amestec	25 07-5 08 2005	1 ♀
		Cociulia	glădiță cu frasin	13-23 06 2005	1 ♂, 1 ♀
		Cociulia	glădiță cu frasin	13-23 06 2005	1 ♀
		Cociulia	conifere	25 07-5 08 2005	1 ♀
		Hănăseni	stejar	20 07 2003	1 ♂
24.	<i>Platydracus fulvipes</i> (SCOPOLI, 1763)	Cociulia	stejar cu gorun	28-31 05 2006	1 ♂
25.	<i>Tasgius melanarius</i> (HEER, 1839)	Hănăseni	salcâm	14-17 08 2003	1 ♀
26.	<i>Tasgius pedator</i> (GRAVENHORST, 1802)	Hănăseni	stejar	20-26 07 2003	1 ♂
		Hănăseni	stejar	25-27 07 2003	1 ♀
27.	<i>Tasgius winkleri</i> (BERNHAUER, 1906)	Cociulia	glădiță cu frasin	2-13 06 2005	1 ♂

Cel mai bine reprezentate sunt subfamiliile: Staphylininae (13 specii) și Aleocharinae (9 specii). Subfamilia Tachyporinae este reprezentată prin 2 specii, iar subfamiliile Oxytelinae, Oxyporinae și Paederinae sunt reprezentate prin o singură specie

O specie frecvent colectată este *Aleochara curtula*, fiind găsită în 5 tipuri de pădure, în timp ce *Oxypoda acuminata*, relativ bine reprezentată în probe a fost prezentă numai în pădurea de stejar cu gorun și în cea de conifere. Trei specii - *Ocypus nitens*, *Philonthus succicola* și *Philonthus tenuicornis* au fost colectate din 4 tipuri de pădure, iar patru specii - *Drusilla canaliculata*, *Gabrieus femoralis*, *Ontholestes haroldi* și *Philonthus laminatus* au fost colectate din 3 tipuri de pădure.

Ilyobates mech, *Zyras collaris*, *Oxyporus rufus* și *Platydracus fulvipes* au fost găsite numai în pădurea de stejar cu gorun. *Aleochara lata*, *Tachinus corticinus* și *Tasgius winkleri* au fost colectate din pădurea de gledicie cu frasin, în timp ce *Zyras haworthi* și *Falagrioma thoracica* au fost găsite în pădurea de gorun. Speciile: *Mycetoporus nigricollis*, *Ontholestes tessellatus* și *Philonthus addendus* au fost semnalate în pădurea de amestec, *Ontholestes murinus* în pădurea de conifere, *Tasgius melanarius* în pădurea de salcâm (Hănăseni), iar *Tasgius pedator* în pădurea de stejar (Hănăseni).

Speciile de stafilinide colectate sunt în majoritate specii euritope iar unele chiar ubicviste: *Anotylus sculpturatus*, *Philonthus tenuicornis*, *Aleochara curtula*.

Din punct de vedere calitativ pădurea de stejar cu gorun este cea mai reprezentativă, de aici colectându-se 12 specii, din pădurea de amestec și gledicie cu frasin s-au colectat 9 specii iar din pădurea de conifere 8 specii.

CONCLUZII

În urma analizei faunei de stafilinide colectate prin metoda capcanelor de sol tip Barber, în perioada mai-august 2003-2006, în rezervația peisagistică Codrii Tigheciului, au fost identificate 27 de specii aparținând subfamiliilor: Staphylininae, Aleocharinae, Tachyporinae, Oxytelinae, Oxyporinae și Paederinae. 11 specii sunt semnalate pentru prima dată pentru fauna Republicii Moldova.

BIBLIOGRAFIE

- АДАШКЕВИЧ Б. 1972. *Полезная энтомофауна овощных полей Молдавии*. Кишинев: Штиинца. 107 с.
- АНДРЕЕВ А., ГОРБУНЕНКО П., ТРОМБИЦКИЙ И., КОКА М., НЕКУЛИСЯНУ З. 2001. *Сохранение биологического и ландшафтного разнообразия*. Сборник науч. статей посвящается академику А.С. Бергу – 125 лет. Бендер: 153-188.
- ВЕРЕЩАГИН Б. ПЛУГАРЬ С. О. 1960. *влиянии на энтомофауну сплошной химической обработки лесов Молдавии*. Известия Молдавского филиала Академии Наук СССР. 7(73). Кишинев: Штиинца: 55–67.

- COIFFAIT H. 1974. *Coléoptères Staphylinidae de la région Paléartique occidentale*. II. *Sous famille Staphylininae, Tribus Philonthini et Staphilinini*. Nouvelle Revue d'Entomologie. **4**(4) supplément: 1- 593.
- CONSTANTINOV T. et. all. 2002. Atlas geografic școlar pentru clasele a VII-a. Edit. Iulian. Chișinău.
- КРЫЖАНОВСКИЙ О. Л. 1965. *Определитель насекомых европейской части СССР*. **2**. Москва-Ленинград: Наука. 646 с.
- LOHSE G. A. 1964. *Staphylinidae I (Micropeplinae bis Tachyporinae)*. In: H. Freude, K. Harde & G.A. Lohse, Die Käfer Mitteleuropas. Goecke & Evers. Krefeld. 4: 1-247.
- LOHSE G. A. 1974. *Staphylinidae II (Hypocyphinae und Aleocharinae)*. In: H. Freude, K. Harde & G.A. Lohse, Die Käfer Mitteleuropas. Goecke & Evers. Krefeld. 5: 1-304.
- LOHSE G. A. 1989. *Ergänzungen und Berichtigungen zu Freude H., Harde K. W. & Lohse G. A., Band 4 und 5*. In: Lohse G. A. & W. H. Lucht. *Die Käfer Mitteleuropas*. 12: 121-240.
- МЕДВЕДЕВ С. И., ШАПИРО Д.С. 1957. *К познанию фауны жуков (Coleoptera) Молдавской ССР и сопредельных районов Украины*. Труды н.-и. института биологии и биологического факультета харьковского ордена трудового красного знамени государственного университета им. А. М. Горького **Т. 30**: 173 – 206.
- МИЛЕР Е., ЗУБОВСКИ Н. 1917. *Материалы по энтомологической фауне Бессарабии*. Труды Бессарабского общества естествоиспытателей и любителей естествознания **Т. 2**. часть 1. Кишинев: Типография Бессарабского Губернского Правления: 32 – 150.
- НЕКУЛИСЯНУ З. 1984. *Фауна и биология коротконадкрылых жуков подсемейств Staphylininae и Paederinae (Coleoptera, Staphylinidae) в агроценозах Молдавии*. Автореферат на соискание ученой степени кандидата биологических наук. Кишинев., 18 с.
- ОСТАФИЧУК В. Г., НЕКУЛИСЯНУ З. З. 1984. *Биология *Gabrius nigrutilus* Grav. (Coleoptera, Staphylinidae) в Молдавии*. В сб. *Проблемы почвенной зоологии*. Тез. Докл. УШ Всесоюзного совещания. Ашхабад, 10-13 сентября. **2**: 38-39.
- ОСТАФИЧУК В. Г. 1989. *Распределение стафилинид в агробиоценозах Молдавии*. Фауна антропогенного ландшафта Молдавии. Кишинев: 43-44.
- ОСТАФИЧУК В. Г. 1990. *Насекомые – вредители сельскохозяйственных культур*. Фауна биоценологических оазисов и ее практическое значение. Кишинев: Штиинца: 70–124.
- POSTOLACHE GH. 1995. *Vegetația Republicii Moldova*. Chișinău. 340 p.
- ТИХОМИРОВА А. Л. 1975. *Учет напочвенных беспозвоночных*. В кн. *Методы почвенно-зоологических исследований*. – Москва: 23-33.
- ТОПЧИЕВ А. Г. 1970. *Распределение почвообитающих беспозвоночных в гербовецком лесу*. Гербовецкий лес. Кишинев: 243–254.
- WELCH R. C. 1997. *The British species of the genus *Aleochara* Gravenhorst (Staphylinidae)*. The Coleopterist. **6**(1): 1-45.
- **** Buletinul Muzeului Național de Istorie Naturală din Chișinău. I. Lepși. No 5, 1933. Chișinău: Tipografia "Tiparul Moldovenesc". 1934: 122-143.

Melania Stan

Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa”
Șos. Kiseleff, nr. 1, 011341 București 2, România
e-mail: mstan@antipa.ro.

Svetlana Bacal

Institutul de Zoologie al Academiei de Științe din Moldova
Str. Gh. Asachi, nr. 1, Chișinău, Republica Moldova
e-mail: sbacal@mail.md.